

HÀNH ĐỘNG NÓI (tiếp theo)

Bài tập

1. Bài tập 1, trang 71, SGK.
2. Bài tập 2, trang 71 – 72, SGK.
3. Bài tập 3, trang 72, SGK.
4. Đọc hai câu thơ sau và trả lời các câu hỏi dưới đây :

Việc xưa xem xét

Chúng có còn ghi.

(Nguyễn Trãi, *Nước Đại Việt ta*)

a) Hai dòng trên thể hiện hành động nói nào trong số các hành động nói sau đây ?

59

3. Chú ý đến quan hệ giữa Đế Choắt với Đế Mèn : đó là thứ quan hệ không bình đẳng. Hơn nữa, tính cách của Đế Mèn là hợm hĩnh, hay lên mặt với Đế Choắt.

4. Tham khảo bài tập 4, 5 Bài 23 – *Hành động nói*.
5. Tham khảo bài tập 4, 5 Bài 23 – *Hành động nói*.

- Trình bày
- Hỏi
- Điều khiển
- Hứa hẹn
- Bộc lộ cảm xúc

b) Hành động nói được chọn có phù hợp với kiểu câu được diễn đạt ở trên không ?

c) Dựa vào kết quả trả lời câu hỏi (b), hãy cho biết hành động nói được chọn là hành động nói trực tiếp hay hành động nói gián tiếp ?

5. Trong *Hịch tướng sĩ* của Trần Quốc Tuấn có câu : *Lúc bấy giờ, dẫu các người muốn vui vẻ phỏng có được không ?*

a) Câu ấy được dùng để thực hiện hành động hỏi hay hành động trình bày ?

b) Dựa vào kết quả trả lời câu hỏi (a), cho biết hành động nói được chọn là hành động nói trực tiếp hay hành động nói gián tiếp.

Gợi ý làm bài

1. Để xác định câu nghi vấn, cần căn cứ vào kiểu cấu tạo câu, nhưng cần chú ý rằng không phải câu nghi vấn nào cũng được dùng để hỏi.

Trong bài *Hịch tướng sĩ* có bốn câu nghi vấn, trong đó có ba câu đứng cuối đoạn văn và một câu đứng đầu đoạn văn. Vị trí của mỗi câu nghi vấn trong đoạn văn thể hiện mối quan hệ giữa câu ấy với các câu đứng trước hoặc đứng sau nó. Dựa theo những mối quan hệ này, ta có thể hiểu hành động nói được thực hiện ở mỗi câu nghi vấn là hành động hỏi hay điều khiển, trình bày, bộc lộ cảm xúc.

2. Bài tập này có hai yêu cầu : tìm những câu trần thuật thể hiện hành động cầu khiến trong các đoạn trích đã cho và nhận xét về tác dụng của hình thức cầu khiến ấy trong việc động viên quần chúng. Để thực hiện yêu cầu thứ hai, em có thể liên hệ với tứ thơ sau của nhà thơ Tố Hữu :

*Bác Hồ đó, là lòng ta yên tĩnh
 Ôi người cha đôi mắt mẹ hiền sao !
 Giọng của Người, không phải sấm trên cao
 Thấm từng tiếng, ấm vào lòng mong ước.*

(Sáng tháng Năm)